

CATALUNYA INDEPENDENT

EN EL SI DE LA UNIÓ EUROPEA

Un informe sobre la viabilitat del
procés d'ampliació interna a la UE

Dr. Antoni Abat i Ninet

Professor visitant a la Law School de la Universitat
de Stanford, Califòrnia

Cercle d'Estudis
Sobiranistes

ÍNDIX

- 04 INTRODUCCIÓ
- 08 DEFINICIÓ DEL SUPÒSIT DE FET. SUCCESSIÓ EN DRET INTERNACIONAL, AMPLIACIÓ INTERNA A LA UNIÓ EUROPEA
- 12 NORMATIVA APLICABLE
- 22 EL CAMÍ CAP A L'AMPLIACIÓ
- 25 CONCLUSIÓ
- 27 BIBLIOGRAFIA

CATALUNYA INDEPENDENT EN EL SI DE LA UNIÓ EUROPEA

1 INTRODUCCIÓ

1 - INTRODUCCIÓ

El present article analitza la successió de Catalunya en els tractats de la Unió Europea, és a dir, com es desenvoluparà l'ampliació interna i el procés de successió en els tractats de la Unió. La premissa de partida és l'ampliació interna, ja que Catalunya en l'actualitat és territori europeu, i entenem que ni Catalunya, ni la resta de territoris que succeeixen l'actual Estat espanyol haurien de sol·licitar l'admissió com a membres en base al que estableix l'article 49 del Tractat de la Unió, que fixa que qualsevol Estat europeu que respecti els principis establerts a l'article 6 (1) ha de fer una sol·licitud per esdevenir membre de la Unió.¹

Aquest informe no es centra únicament en paràmetres jurídics, sinó que també s'exposen possibles solucions polítiques i pragmàtiques aplicables a la successió de Catalunya en els tractats de la Unió. La pràctica internacional demostra que per als casos de successió d'Estats, els esdeveniments de caràcter polític marquen la realitat jurídica i no al contrari. En aquest sentit, les solucions polítiques foren les aplicades a partir de la desaparició jurídica de l'antiga Iugoslàvia.²

Tal i com afirma Beemelmans, tot i les equivocacions a l'hora de codificar els aspectes determinants en la matèria de successió d'Estats i la manca de consens entre la doctrina especialitzada, sembla que estigui emergint una avinença en les recents pràctiques que suggereixen que la successió d'Estats no ha de provocar una interrupció de les relacions legals a tots els nivells. És més, des que la comunitat internacional ha intentat establir de manera útil i factible una norma jurídica a nivell mundial, aquestes normes internacionals

1 Art. 49 estableix: "Any European state which respects the principles set out in the Article 6 (1) may apply to become a member of the Union. It shall address its application to the Council, which shall act unanimously after receiving the assent of the European Parliament, which shall act by absolute majority of its component members. The conditions of admission and the adjustments to the Treaties on which the Union is founded which such admission entails shall be the subject of an agreement between the Member States and the applicant State. This agreement shall be submitted for ratifications by all the contracting States in accordance with their respective constitutional requirements".

2 Blum, 1993.248

aplicades als Estats i als individus no s'han d'interrompre perquè un Estat es dissolgui.³ En conseqüència, la secessió de Catalunya no ha de suposar en cap moment la interrupció en l'aplicació dels drets i obligacions derivats de l'aplicació dels Tractats i normes de la Unió Europea a les persones físiques i jurídiques de Catalunya o a les persones físiques i jurídiques de la Unió Europea en territori català. Com posteriorment analitzarem, hi ha opinions doctrinals que afirmen el contrari. Opinions que partint de postulats semblants al català, especulen i preveuen resultats antagònics al que descrivim en aquest informe, tot i que els autors dels mateixos reconeixen el caràcter de Doxa i no Episteme de les seves conclusions.⁴

Aquest article no aventura el resultat concret al possible procés successori català en el marc de la Unió Europea, ni preveu si un cop assolida la independència catalana l'actual Estat espanyol es dissoldrà o si hi haurà un o més successors, ja que fer-ho seria del tot especulatiu. L'objectiu principal del present informe és l'anàlisi del marc jurídic aplicable a la possible ampliació interna i les actuacions jurídiques i polítiques que poden determinar la continuïtat de Catalunya en el marc europeu.

El segon apartat del present informe analitza les diferents definicions doctrinals i legals del fenomen jurídic de la successió dels Estats en dret internacional públic. Definim la jerarquia normativa vigent en dret internacional públic que s'ha d'aplicar per a regular la possible successió d'Estats en organitzacions internacionals. Com demostrarem, aquesta jerarquia jurídica estarà molt condicionada per la casuística particular. Determinarem quines són les normes primàries consuetudinàries i les subsidiàries aplicables a la successió d'Estats.

El següent apartat exposa el marc jurídic aplicable a la successió de Catalunya en el si de la Unió Europea. Aquesta secció de l'informe és estrictament d'anàlisi jurídica. Iniciem l'estudi de la normativa de la Unió Europea aplicable al cas en consideració, tractem de donar resposta a qüestions com què estableixen les fonts primàries europees, així com si hi ha alguna disposició europea aplicable al supòsit de fet, o també si un territori pot succeir un altre en el marc de la Unió. En aquest apartat s'analitzen les característiques dels tractats de la Unió i el cas de Grenlàndia com a exemple real i pràctic de solucions específiques a fets jurídics nous.

Un cop certificat el buit legal que en l'actualitat trobem a la legislació europea, passem a determinar els convenis i la legislació de dret internacional públic que defineixen les condicions necessàries i el procediment adient per a les successions d'Estats. El punt de partida és la definició establerta a la Convenció de Viena de 1978, i en particular als articles 34 i 35 d'aquesta Convenció però també analitzem resolucions del Comitè d'Experts en Dret Internacional Públic (CADHI) del Consell d'Europa i la legislació dels Estats Units relativa a la successió d'Estats en matèria de tractats. L'anàlisi d'aquests cossos jurídics pretén preveure les possibles fonts normatives que els òrgans de la Unió Europea empraran per a fonamentar solucions ex-nunc aplicables als casos d'ampliació interna com el català.

La quarta secció analitza les actuacions i disposicions jurídiques que Catalunya hauria de realitzar en el moment d'assolir la seva independència tendents a facilitar la successió automàtica en els tractats europeus.

3 Beemelmans, H. 1997. 2

4 Happold 1999 i Happold 2000.

En aquest epígraf definim l'evolució de la Unió Europea envers al reconeixement dels anomenats ens sub-estats i al·leguem que tant a Catalunya, com a l'Estat espanyol i fins i tot a la Unió Europea els convé adoptar una solució *ex-nunc*, negociada, pactada i satisfactòria per a tots els afectats.

La successió d'Estats és un fenomen que esdevé freqüent en la pràctica internacional i que ha anat afectant els Estats i les seves relacions especialment a partir de la segona meitat del segle XX. Per tant, analitzar un procés successori de Catalunya en els tractats internacionals resulta quelcom que s'ha de realitzar en un moment normal (Ackerman)⁵ per tal de poder regular el possible moment constitucional que es produirà quan Catalunya assoleixi la seva independència. Aquest informe s'emmarca en aquest projecte.

5 Ackerman. 1993

CATALUNYA INDEPENDENT EN EL SI DE LA UNIÓ EUROPEA

2 DEFINICIÓ DEL SUPÒSIT DE FET.
SUCCESSIÓ EN DRET INTERNACIONAL,
AMPLIACIÓ INTERNA A LA UNIÓ EUROPEA

2 - DEFINICIÓ DEL SUPÒSIT DE FET. SUCCESSIÓ EN DRET INTERNACIONAL, AMPLIACIÓ INTERNA A LA UNIÓ EUROPEA

Com ja hem afirmat anteriorment, l'objecte fonamental d'anàlisi en el present informe és la situació en què es trobarà Catalunya, en el marc jurídic de la Unió Europea, un cop assolida la seva autodeterminació. Centrem l'anàlisi en com s'hauria d'articular jurídicament i política un procés d'ampliació interna en el si de la Unió.

La successió d'Estats és una matèria altament controvertida i incerta en el dret internacional públic.⁶ Partim de la premissa que la successió d'Estats és un concepte jurídic indeterminat on trobem una gran varietat de teories i definicions legals i doctrinals relacionades amb aquesta matèria. La doctrina especialitzada fa servir com a premissa de partida en la conceptualització del fenomen de la "Successió d'Estats" l'article 2 (1) (b) de la Convenció de Viena de 1978, que estableix: "*La Successió d'Estats significa la substitució d'un Estat per un altre en la responsabilitat de les relacions internacionals del territori*".⁷ A aquesta definició positiva s'afegeixen elements de caràcter pràctic i empíric per desenvolupar una teoria conceptual. Els elements polítics afectats per aquesta definició legal inclouen el total desmembrament d'un Estat existent, la secessió, descolonització d'una part d'un Estat, la unió d'Estats existents i la cessió parcial o annexió d'un territori d'un altre Estat.⁸

Generalment el procés de successió consisteix en un desplaçament permanent del poder sobirà. Aquest tipus de desplaçaments del poder sobirà provoquen qüestions legals que han de ser resolts. L'Estat successor està obligat per tots, cap, alguns tractats internacionals del predecessor? L'Estat successor es veu afectat per les obligacions i demandes que afecten al predecessor? Quin dels Estats (successor o predecessor) mantindrà la personalitat jurídica en una organització internacional i en un tractat internacional? Entre totes les possibles qüestions legals que sorgeixen, qüestions relatives a la propietat dels Estats, demandes de dret públic i deute públic, contractes ratificats per l'Estat i concessions atorgades, nacionalitat,...

6 Brownlie.2003 & Bühler 2001,

7 1978 Vienna Convention, Art. 2(1)(b).

8 Brownlie, I. 2003: 621.

Com a conseqüència de la matèria analitzada en el present informe, la qüestió principal es centra en les relacions entre la qualitat de membres de les organitzacions i tractats internacionals i la successió, és a dir, quin estatus jurídic té Catalunya un cop assumida la seva independència en el marc de la Unió Europea. Bühler afirma:

“Donat que l’adhesió es el corol·lari de la condició de part en un tractat constitutiu d’una organització internacional, la successió al tractat constitutiu d’una organització internacional implica automàticament l’adquisició de la pertinença a l’organització”.⁹

Per tant, en cada cas concret, resulta del tot necessari estudiar de manera detallada les provisions constitucionals particulars que estableixin els requisits necessaris per tal d’adquirir la condició de membre de ple dret. La condició de membre dependrà en gran mesura de la casuística particular de cada organització internacional. Aquest tipus de particularització és un dels elements que fa més controvertida la matèria de successió als tractats internacionals. Aquesta controvèrsia és encara major en el cas concret que analitzem, ja que com posteriorment demostrarem no hi ha cap norma específica en els tractats de la Unió Europea que reguli la possible successió interna als seus tractats. Ens trobem amb una clara situació d’anomia jurídica en el marc europeu en relació al fet que analitzem.

El cert és que hi ha poques organitzacions internacionals que estableixin alguna disposició expressa en relació a quan un Estat adquireix la condició de membre mitjançant la successió¹⁰. Com posteriorment analitzarem, en el cas de la Unió Europea, l’anòmia afectava també a la possible eixida de la Unió. El punt de partida fonamental per a poder produir-se una successió en dret internacional és la condició d’Estat. En conseqüència, la successió d’Estats s’aplicarà a Catalunya un cop assolida la seva secessió de l’Estat espanyol. Per poder aplicar les normes successòries Catalunya hauria de complir els elements vàlids en la seva secessió (Ebenroth 1996).

Aquesta categoria d’elements determinaran en gran mesura la possibilitat d’un procés d’ampliació interna en el si de la Unió Europea. Un futur Estat per tal de ser acceptat per la comunitat de nacions haurà de respectar les condicions establertes per la Convenció de Montevideo de 1933: població permanent, territori definit, govern i capacitat per a establir relacions amb altres Estats.¹¹ Un altre cos doctrinal utilitzat a nivell internacional per a definir un Estat i el procés de successió és la llei dels Estats Units. La llei nord-americana reflecteix els elements de la Convenció de Montevideo de 1933 en la definició d’Estat.¹² De totes maneres, s’ha de tenir en consideració que Nacions Unides ha reconegut Estats que no complien aquestes característiques (Crawford 1979).

9 Bühler. 2001: 19.

10 See Generally Report of the ILC on the work of its 26th Session. UN-Doc. A/9610/Rev.1 and Onor (1968).

11 See Convention on Rights and Duties of States, Dec. 26, 1933, 165 L.N.T.S. 19.

12 La llei dels Estats Units defineix un Estat com:

“people permanently occupying a fixed territory bound together by common law habits and custom into one body politic exercising, through the medium of an organized government, independent sovereignty and control over all persons and things within its boundaries, capable of making war and peace and entering into international relations with relations with other communities of the globe”.

Cal ressenyar que aquesta mena d'excepcionalisme pragmàtic és una pràctica habitual en dret internacional públic i en especial en organitzacions internacionals com la Unió Europea que tenen capacitat normativa. Un clar exemple d'aquesta pràctica al si de la Unió és el cas de Grenlàndia, on sense una norma positiva que regulés la sortida d'un territori de la Unió, es va establir un procés ad hoc possibilitant aquesta pràctica. L'excepcionalisme pragmàtic indueix a pensar que davant d'una altra llacuna legal als textos de la Unió, tant Catalunya com altres nacions sense Estat existents en la Unió Europea, així com la resta del(s) successor(s) dels Estats actuals assoliran la successió als tractats de la Unió per aquesta via. Una de les condicions apriorístiques fonamentals és que Catalunya haurà d'expressar la seva voluntat de respectar la Carta de Nacions Unides. Aquest requeriment implica ser un amant de la Pau, acceptar les obligacions que emanen de la Carta de Nacions Unides, poder i voler complir les provisions de la Carta.¹³ Aquestes característiques són determinants ja que òbviamment la comunitat internacional té una influència determinant en el procés successori. Si bé, com afirma Beemelmans, els Estats tercers no poden imposar la seva perspectiva als casos de successió d'Estats¹⁴, queda meridianament clar que Catalunya hauria d'aconseguir el reconeixement o aprovació de les institucions europees per tal de romandre en el seu estatus europeu.

Un cop assolida la condició d'Estat, Catalunya haurà d'analitzar quina és la normativa i la doctrina jurisprudencial concreta que s'aplicarà per tal de romandre en el si de la Unió Europea. En el proper apartat analitzem els diferents cossos jurídics i doctrinals aplicables a un procés successori intern europeu.

13 Lloyd. D. 1994.

14 Beemelmans. H. 1997. 3.

CATALUNYA INDEPENDENT EN EL SI DE LA UNIÓ EUROPEA

3 NORMATIVA APLICABLE

3 - NORMATIVA APLICABLE

La metodologia que fem servir per analitzar la normativa aplicable al procés d'ampliació interna segueix l'ordre de prelación de les fonts de dret internacional aplicables al cas. Comencem amb els tractats i normes jurídiques de la Unió Europea, ja que són les normes primàries en l'aplicació de la successió. Davant del buit legal que trobem en la legislació europea, analitzem els tractats internacionals aplicables al cas en forma de dret consuetudinari internacional.

Com ja hem avançat anteriorment, no hi ha cap tractat internacional en vigor (*enforcable*) que reguli la successió de Catalunya en els tractats de la Unió Europea, per tant, davant aquesta absoluta carència, fonamentem la necessitat d'aplicar normes consuetudinàries de dret internacional i analitzar els elements jurídics i polítics que s'hauran de tenir en consideració.

La Unió Europea no és definida com a organització internacional sinó com quelcom *Sui Generis*.¹⁵ Fins a l'aprovació del Tractat de Lisboa en vigència des del passat 1 de desembre de 2009 existien diferències doctrinals sobre si la Unió Europea posseïa personalitat jurídica o no. Amb l'aprovació d'aquest tractat la Unió substitueix i succeeix a la Comunitat Europea, establint una única personalitat jurídica, tal i com disposa l'article 47.¹⁶

El marc jurídic de la Unió Europea estableix normes d'accés, així com normes que estableixen que els Estats són responsables de les obligacions derivades del seu estatus com a membre.

Abans del Tractat de Lisboa no hi havia cap article als Tractats de la Unió Europea que establís la possibilitat d'eixir de la Unió.¹⁷ En conseqüència la possibilitat de secessió estatal o d'un territori a la Unió, no semblava

15 Klabbers 1998 ,Happold 1999 &Curtin and Dekker 1999.

16 Council of the European Union, July, 24th 2007. Draft reform Treaty.

17 El TCE i el Tractat de Lisboa preveuen la possibilitat de que un Estat pugui abandonar la UE, si bé aquests tractats no estan encara en vigor i la possibilitat d'eixida es troba en fase de projecte

possible i per això part de la doctrina internacional havia considerat la Unió Europea un arquetip de “*cockroach motel*” (un motel on pots fer el *check in* però no el *check out*¹⁸). Després de Lisboa el Tractat de la Unió estableix al seu article 50 que tot Estat membre pot decidir de conformitat amb les seves normes constitucionals sortir de la Unió. En conseqüència aquesta innovació estableix un dret de sortida dels Estats membres. En cap cas l'article 50 significa una porta oberta a l'expulsió; ans al contrari, s'estableix un dret que a més ha de ser interpretat amb conformitat amb l'article 53 del Tractat de la Unió Europea, que afirma de manera clara que els tractats es ratifiquen de manera il·limitada en el temps.

Amb una Catalunya independent cap dels dos (o més) Estats resultants de l'actual Regne d'Espanya, ocuparien de manera automàtica el lloc del predecessor. L'assumpció apriorística i parcial que la resta de l'Estat Espanyol continuaria en el si de la Unió i el nou Estat independent hauria de demanar l'admissió és especulativa segons demostra l'experiència internacional. No podem obviar el fet que la “resta de l'Estat Espanyol” també seria un nou Estat i, per tant, hauria de promoure una successió als Tractats internacionals i als de la Unió Europea. Tot això especulant que no es produeixin més casos d'autodeterminació.

La manca de provisió específica en els Tractats no significa que la doctrina de la Unió no segueixi sent suprema a les lleis estatals, incloent-hi les diferents lleis constitucionals. Aquesta doctrina va quedar consolidada al llarg dels diferents tractats europeus i per la doctrina jurisprudencial del Tribunal Europeu de Justícia a *Flaminio Costa v E.N.E.L, Cas 6/64, 1964, E.C.R.585*. En aquest cas el Tribunal va confirmar que la llei de la Unió Europea prevalia sobre la llei de qualsevol Estat membre, establint una clàusula de supremacia legal jeràrquica similar a la que regeix als Estats Units. El Tribunal va afirmar que aquesta doctrina era necessària per tal d'assegurar els objectius que el tractat havia establert, i en especial la uniformitat de la llei europea¹⁹. Els tractats de la Unió Europea, a diferència dels Tractats ordinaris, han creat el seu propi sistema legal que ha esdevingut part integral dels sistemes jurídics legals dels Estats membres i han estat aplicats pels seus tribunals. Creant una unió de duració il·limitada, configurant les seves institucions pròpies, la seva personalitat, la seva pròpia capacitat legal i de representació en el marc internacional, i de manera més particular, dotant-se de poders reals provinents de la limitació de la sobirania dels Estats, s'han creat en determinats camps jurídics obligatoris tant pels Estats membres com pels seus nacionals.²⁰

Dit això no podem deixar d'esmentar el nou article 4.2 del tractat consolidat de la Unió Europea que estableix que la Unió respectarà la igualtat dels Estats membres així com la seva identitat nacional, inherent a les estructures fonamentals polítiques i constitucionals d'aquests també en allò referent a l'autonomia local i regional. Respectarà les funcions essencials de l'Estat, especialment les que tinguin per objecte garantir la seva integritat territorial, mantenir l'ordre públic i salvaguardar la seguretat nacional. En particular, la seguretat nacional seguirà essent responsabilitat exclusiva de cada Estat membre.

18 Raymond, F. 2004.

19 Raymond, J.F. 2004: 6.

20 Ibidem

Aquesta redacció aprovada amb Lisboa fa que la Unió Europea quedi al marge del procés de secessió de nacions com Catalunya, és a dir, que la Unió en el seu conjunt no interferirà en aquest tipus de processos emancipadors. Tanmateix entenem que un cop assolida la independència, la Unió Europea no podrà desinhibir-se del seu rol fonamental en el procés successori als seus Tractats. En tot cas la interpretació haurà de tenir en compte els principis bàsics de la mateixa unió, principis en què es fonamenta com ara la llibertat, la democràcia, la igualtat, l'Estat de dret i el respecte als drets humans incloent-hi els drets de les minories, a més del pluralisme, la no discriminació i la justícia, recollits de manera expressa a l'article 2 del Tractat de la Unió Europea. El nou articulat no regula la llacuna jurídica que aboleix l'ordenament europeu amb relació a un procés d'ampliació interna. Un model a seguir pot ser el procés d'ampliació interna que es va produir al si dels Estats Units, amb els Estats de Maine i Virginia de l'Oest, on cap d'aquests nous Estats van haver de sol·licitar l'admissió.

Davant del buit legal en la legislació europea sobre la secessió interna (estatal o d'un territori) i la successió als tractats constituents, la doctrina internacional ha considerat que s'havia d'aplicar de manera subsidiària el dret consuetudinari internacional i en particular el Conveni de Viena de 1978.²¹ En aquest mateix sentit, el conveni de Viena sobre la llei dels tractats ha estat reconegut àmpliament com a guia autoritària de dret internacional quant a la interpretació dels tractats.²² Si bé, la pràctica internacional ha optat per solucions més pragmàtiques, en especial al cas de Iugoslàvia,²³ com a contrargumentació es pot al·legar que tots els països que van sorgir de l'extinció de Iugoslàvia van haver de ratificar la Convenció de Viena de 1978. La rellevància de la Convenció de Viena de 1978, que va entrar en vigor l'any 1996 està fora de dubtes, no només a nivell doctrinal sinó també com a font del dret internacional.²⁴ Aquesta convenció als articles 34 i 35 estableix com a principi d'aplicació el de *continuitat* enlloc del de la dissolució. La convenció de Viena estableix un privilegi a favor dels nous Estats, que poden decidir a quins tractats es volen adherir.²⁵ En el cas de la continuïtat, una o més entitats sub-estats trenquen amb l'Estat predecessor i formen Estats independents.²⁶ A més aquesta convenció ha implantat la lògica en la pràctica internacional que la dissolució d'un Estat no ha de suposar la interrupció dels drets i obligacions dels nous Estats successors o dels seus ciutadans.²⁷ Aquesta referència als drets individuals és molt important pels interessos de Catalunya a la Unió Europea, ja que demostra que no només els Estats són subjectes de dret internacional.

L'article 34 de la Convenció de Viena estableix que quan una part o parts d'un territori d'un Estat es separa per formar un o més Estats, tant si l'Estat predecessor continua existint com si no, tot tractat en vigor en data de successió dels Estats respecte del territori complet de l'Estat predecessor continua en vigor respecte a cada estat successor que es formi.²⁸

21 Raymond.2004. 6, Brownie 2003. 634

22 Criddle.2004.1

23 Vagts Detlev. 1993: 275.

24 La Convenció de Viena és vigent a partir del 6 de Novembre de 1996, els Estats que han ratificat aquesta Convenció, (Bòsnia, Croàcia, la República Txeca, Dominica, Egipte, Estònia, Etiòpia, Iraq, Marroc, Saint Vicent and the Grenadines, Seychelles, Eslovàquia, Eslovènia, Macedònia, Tunísia, Ucraïna). A l'any 2000 Iugoslàvia, (avui, Sèrbia, Montenegro i Kosovo) va ratificar la Convenció.

25 Beemelmans, H.1997: 71, Williams P & Harris J. 2001. 5

26 O'Connell D. 1991: 199-206.

27 Ibidem.

28 Article 34 estableix:

" When a part or parts of a territory of a State separate to form one or more States, whether or not the predecessor States continues to exist: a) any treaty in force at the date of succession of States in respect of the entire territory of the predecessor State continues in force in respect of each successor State so formed"

Una simple interpretació literal de l'article deixa clar les possibilitats de successió catalana al si de la Unió Europea.

Tot i reconèixer el valor com a font de dret consuetudinari internacional i l'aplicabilitat del Conveni de Viena de 1978 per un cas com el català, es posa en dubte per part de certs sectors doctrinals en base a diferents arguments que analitzem a continuació.²⁹ Parts d'aquest dubtes es basen en una lectura com a mínim parcial de l'article 4.a de la Convenció que estableix que els tractats són l'instrument constituent de tota organització internacional sens perjudici de les normes relatives a l'adquisició de la condició de membre i sens perjudici d'altres normes de l'organització.³⁰

Happold, en concret, conclou equivocadament i contràriament a un lectura literal de l'article, que no es pot afirmar que la Convenció de Viena de 1978 permeti succeir en la condició de membre en les organitzacions d'on el predecessor n'és membre.³¹ Aquesta conclusió altera és aliena al contingut de l'article on simplement s'afirma que les normes de les organitzacions en cada cas són font primària per a poder adquirir la condició de membre de l'organització. Happold altera el sil·logisme jurídic bàsic, i d'una conseqüència jurídica determinada i volguda, obté la premissa i no a la inversa.

Happold continua afirmant que els comentaris de l'Assemblea General de Nacions Unides sobre l'article 4 afirmen que en moltes organitzacions internacionals, a excepció dels membres originals, l'adquisició de membre és subjecta a un procés formal d'admissió.³² D'aquesta afirmació l'autor conclou que Escòcia, i per tant Catalunya o qualsevol altra nació sense Estat actual que s'autodetermini, haurà de seguir els processos d'admissió establerts als Tractats de la Unió. L'autor pressuposa:

a) que el Regne Unit o Espanya no es dissoldran amb la independència d'Escòcia i Catalunya respectivament. Aquesta assumptió que el mateix autor abans ha definit com a no previsible, no valora els possibles efectes que podrien provocar la independència d'aquestes nacions sense Estats en altres nacions com Gal·les, Irlanda del Nord, País Basc o Galícia.³³ L'assumptió acota temporalment el procés de successió i els elements potencials reals de dissolució contradient l'experiència de la desintegració de la República Federal Socialista de Iugoslàvia, on com recorda Brownlie, les dues unitats supervivents, Sèrbia i Montenegro, denominades República Federal Socialista de Iugoslàvia, es declaraven com a únics successors. Aquesta posició no va ser acceptada per la Comunitat Europea i els seus membres.³⁴

29 Happold. 2000.

30 Art. 4 estableix:

"any treaty wich is the constituent instrument of any international organization without prejudice to the rules concerning acquisition of membership and without prejudice to any other rules of the organization".

31 Happold, 2000. 21

32 Ibidem.

33 En aquest punt destaquem l'obra de Marcoff M, 1969. On analitza el caràcter imprevisible dels processos de successió d'Estats als Tractats internacionals, ja abans de la promulgació, ratificació i entrada en vigència del Conveni de Viena de 1978.

34 Brownlie. 2003: 639. També veure Opinion No.9, Conference on Yugoslavia, Arbitration Commission, ILR 92, 203, Opinion No.11, ILR 96; Opinion No.12, ILR, 723; Opinion No.13, ILR, 726, Opinion No.14, ibid., 729.

A Iugoslàvia no se li ha permès exercitar els seus drets com a membre de Nacions Unides, sense que aquesta limitació hagi afectat els seus drets i obligacions derivades del seu estatus com a part de l'estatut de la Cort Penal Internacional.³⁵ Solució aquesta clarament ex-nunc i molt criticada doctrinalment pel fet d'atorgar certa continuïtat de facto a Sèrbia.

b) La presumpció no esmenta que britànics i espanyols també són membres de la Unió perquè escocesos, gal·lesos, nord-irlandesos, catalans, bascos i gallecs som europeus, és a dir, tant successors de la condició de membre en la Unió Europea com la resta dels Estats de què formen part en l'actualitat.

c) En conseqüència, si Catalunya ha de ser admesa com a membre a la Unió, el mateix li passarà a la Nova Espanya o a Anglaterra.

El segon argument en contra de l'aplicació és que ni el Regne Unit ni el Regne d'Espanya han ratificat la Convenció de Viena de 1978. Entenem que aquest fet no minva la seva aplicació com a font de dret consuetudinari internacional (fet no controvertit), sense oblidar que entre els rarificants de la Convenció hi ha membres de la Unió Europea. No hem d'obviar que la Convenció de Viena va ser el resultat del treball realitzat per dos distingits juristes britànics, Sir Humphrey Waldock i Sir Francis Vallat, a més dels comentaris i deliberacions de la Comissió de Dret Internacional i la Conferència Diplomàtica, que justament pretenien codificar oficialment en un cos jurídic la llei de successió d'Estats als tractats i substituir els antics costums.³⁶ Aquest propòsit també incloïa una certa mesura de desenvolupament progressiu de la llei, així com la codificació de la llei existent.³⁷ En conclusió la Convenció de Viena de 1978, llei en vigor des de 1996, és un cos que recopila els costums internacionals previs i és aplicable com a font consuetudinària de dret internacional.

Tal i com hem avançat en la primera part d'aquest informe, per tal de completar l'elenc de fonts de dret internacional públic passem a analitzar les resolucions del Consell d'Europa i les normes que s'apliquen als Estats Units pels supòsits de successió als tractats en dret internacional públic.

Des de l'any 1989 el continent europeu ha estat testimoni de canvis polítics a gran escala que el Consell ha hagut d'afrontar amb una gran nombre de problemes pràctics ja que alguns dels Estats en qüestió eren membres del Consell o com mínim part d'alguns dels tractats celebrats sota els auspicis del Consell d'Europa.³⁸

Entenem que són d'aplicació les resolucions, informes i projectes del Comitè d'Experts Jurídics de Dret Internacional Públic del Consell d'Europa (CADHI) a l'objecte de treball. Aquestes resolucions són especialment transcendents per el nostre cas ja que són promogudes i ratificades pels Estats membres del Consell d'Europa.

35 Brownlie. 2003: 640

36 Vagts. 1993. 2

37 Ibidem.

38 Polakiewicz. 1999. 173, Malinovsky.1993 & Mrak 1999.

El CAHDI va emetre un projecte pilot sobre la pràctica dels Estats en relació a la successió d'Estats i qüestions de reconeixença, CAHDI (98) 5, 15 reunió a Estrasburg, 3-4 de març de 1998.³⁹ Aquests projecte pilot desenvolupa els temes tractats a la reunió extraordinària del Comitè d'experts de 16 de febrer de 1992.⁴⁰ El projecte pilot va ser ratificat per Àustria, Bèlgica, República Txeca, Dinamarca, Finlàndia, França, Alemanya, Itàlia, Països Baixos, Noruega, Eslovàquia, Suècia, Turquia i el Regne Unit, i recull en els capítols segon i tercer els procediments necessaris per tal de reconèixer la successió d'Estats en matèria de Tractats internacionals. Al si del Consell d'Europa la practica estatal era normalment analitzada *Ad Hoc* pel Comitè d'experts en dret internacional públic.⁴¹ El projecte pilot parteix de premisses jurídiques relacionades amb la situació amb què es podrà troba Catalunya en el si de la Unió.

Aquesta resolució estableix conclusions i línees d'actuació comunes al marc del Consell d'Europa pels casos de successió d'Estats viscuts al continent europeu, és a dir, exclusivament pels casos d'Alemanya, la Unió Soviètica, la República Federal Socialista de Iugoslàvia i la República Federal Txeca i Eslovaca. Els experts van considerar necessari limitar l'objecte d'estudi a aquests casos, excloent els casos esdevinguts fora del continent europeu, com ara la independència de Namíbia i d'Eritrea o la reunificació del nord i el sud del Iemen.⁴² La principal novetat doctrinal és que s'afirma de manera concreta que el reconeixement dels nous Estats dependrà de la casuística concreta.

El capítol tercer de la resolució CADHI (98) 5 regula la successió d'Estats en matèria de tractats i, per tant, és transcendent per a l'objecte d'aquest informe. Aquest capítol comença definint quan es produeix la successió d'Estats en el sentit anteriorment definit en aquest treball.⁴³ El projecte divideix els actes de successió en a) aquells que impliquen dos Estats ja existents, (com ara quan es produeix la transferència d'un territori o d'una part de territori) on per regla general no caldrà cap mena d'acte de reconeixença, o en tot cas, el reconeixement de la legitimitat de l'acte o el procés que ha determinat aquest resultat específic, b) els casos d'unió o fusió, on la legitimitat és pressuposada. De fet, aquests casos han estat normalment el resultat d'una voluntat comuna dels Estats afectats, ja que en cas contrari, aquesta unió seria contrària a les normes del dret internacional públic i c) el cas de separació d'Estats, és a dir, els casos on una o més parts d'un territori d'un Estat formen un o més Estats nous. A més, s'estudia si l'Estat predecessor continua existint o no, i si aquests existència serà determinant en la situació que es generi.⁴⁴

Aquesta tercera hipòtesi és la relacionada amb l'objecte d'aquest treball. El CADHI afirma taxativament que la consideració de si l'Estat predecessor continua existint, o un o més Estats nous s'han separat. dependrà d'altres subjectes de dret internacional.⁴⁵

39 CAHDI (98) 5, a http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/public_international_law/Analytical%20guide%20to%20the%20work%20of%20the%20CAHDI.pdf & www.un.org/law/french/ilc/index.htm

40 CADHI (92) 2.

41 Polakiewicz.1999: 173.

42 CADHI (98) 5, p.3.

43 Supra, 4.

44 CADHI (98) 5, p. 8.

45 ibidem

La comissió d'experts del Consell d'Europa aplica la Convenció de Viena de 1978 de manera directa per tal d'analitzar els supòsits de successions d'Estats plantejats a Europa.⁴⁶ Aquesta aplicació torna a demostrar la transcendència i aplicabilitat d'aquest cos doctrinal en dret internacional públic.

Al projecte pilot dels experts en dret internacional públic del Consell d'Europa, s'estudia l'esmentada Convenció, i s'analitza des d'un punt de vista empíric i basant-se exclusivament en els supòsits estudiats (reunificació d'Alemanya, desmembrament de la República Federal Socialista de Iugoslàvia, el cas de la Unió Soviètica i de Txecoslovàquia). La Comissió comprova quines normes de l'esmentada Convenció s'han complert. En aquest sentit, es vol determinar si certes normes de la Convenció de Viena de 1978 existeixen de manera efectiva, o si bé els Estats no es consideren vinculats per les regles jurídiques, i actuen sobre una base *ad hoc* en cada cas concret de successió d'Estat.⁴⁷

Dels casos introduïts al projecte pilot, el més semblant a la situació analitzada en aquest informe és el de l'antiga Iugoslàvia. L'anàlisi de la situació Iugoslava parteix de l'informe Badinter i altres informes d'organismes de dret internacional públic que afirmen que la República Federal Socialista de Iugoslàvia havia deixat d'existir.⁴⁸ Aquesta conclusió que ha estat contestada per un dels Estats implica consegüentment un cas de desmembrament complet d'un Estat. Sobre aquesta base, la qüestió que calia resoldre era si els Estats successors, així com els tercers Estats, que són part del Conveni de Viena relatiu a la successió d'Estats en matèria de tractats, varen poder resoldre les qüestions relatives a la successió d'Estats en base al que estableixen els Tractats.⁴⁹

Un dels elements ja destacats al projecte és la preexistència dels nous Estats sobre el territori de l'ex-Iugoslàvia, és a dir, Bòsnia Hercegovina, Croàcia, Eslovènia i l'Exrepública Iugoslava de Macedònia, *on tots són declarats successors de l'antiga República Federal Socialista de Iugoslàvia*.⁵⁰ Per tant, cal examinar si la pràctica de tercers així com les declaracions d'aquests Estats successors confirmen el principi de successió automàtica als tractats del seu Estat predecessor, si és el punt de partida d'una possible successió en matèria de tractats, o si els Estats han optat per la regla de Tabula Rasa com a punt de partida.⁵¹ Òbviament a aquesta doctrina s'han d'afegir els casos de Montenegro i Kosovo i les experiències a nivell de successió en matèria de tractats internacionals.

El projecte afirma a continuació. Sobre el cas de l'antiga República Socialista de Txecoslovàquia, els membres del Consell d'Europa han acceptat que els dos Estats successors que deixaren d'existir l'1 de gener de 1993, *van acceptar el principi de successió automàtica per a tots els tractats de què la República n'era part*.⁵²

46 CADHI (98) 5, p. 10.

47 Ibidem

48 CADHI (98) 5, p. 12.

49 Ibidem

50 Ibidem

51 Ibidem

52 Ibidem

Aquest mateix principi és el que semblaria aplicar-se fora de l'àmbit europeu al Quebec.⁵³ El projecte pilot dels experts de dret internacional públic del Consell d'Europa revela dades importants en relació amb l'objecte del present treball i considerem que el seu estudi pot ser molt vinculant.

El marc jurídic dels Estats Units d'Amèrica ha de ser tingut en consideració per tal d'analitzar possibles influències en les solucions ex-nunc que es poden produir al cas català en el si de la Unió Europea

Ni Estats Units ni Canadà han ratificat el Conveni de Viena de 1978, però la doctrina especialitzada aplica aquest cos jurídic i reconeix el fet de considerar-lo com a font consuetudinària de dret internacional. En aquest sentit Brownlie afirma que les autoritats coincideixen que els nous Estats, com els altres, quedaran obligats per les lleis internacionals consuetudinàries.⁵⁴ La doctrina nord-americana estableix en relació a l'acord internacional com a font del dret que un acord internacional crea obligacions entre parts en virtut del dret internacional. En general, un acord entre Estats és font jurídica, en el mateix sentit que un contracte privat es pot dir que estableix una llei per les parts en virtut dels drets interns dels contractes. Els acords multilaterals oberts a tots els Estats, però, són cada vegada més utilitzats per la legislació general, si crea una nova llei, com al cas dels Drets Humans o per a la codificació i desenvolupament del dret consuetudinari, com en la Convenció de Viena sobre el Dret de Tractats.

Vegeu, per exemple, la nota introductòria a la Part III de la Convenció de Viena sobre el Dret dels Tractats. Fins i tot aquesta declaració és prova que l'acord reflecteix la legislació vigent en alguns aspectes, i pel que fa a la declaració d'aquests, es pot considerar com una forma de pràctica estatal que confirma el dret internacional consuetudinari. Per descomptat, els Estats poden estar en desacord quant a l'acord en el seu conjunt o una disposició particular que reflecteix la legislació vigent. Vegeu igualment Baxter, "Els Tractats i el Costum," 129 *Recueil des Cours*, 25 (1970).

Els acords internacionals que no tinguin per objecte codificar el dret internacional consuetudinari, de fet, poden fer-ho. Els acords internacionals també poden ajudar a crear el dret consuetudinari d'aplicació general. Comentari .⁵⁵

53 See Dycus. 1998, Hyppia 1997 & The implications of a Quebec secession: Hearing before Subcomm. On the Western Hemisphere, House Comm. on Int'l Rel., 104 Cong. (1996), disponible a 1996 WL 556503, 548973, 546026 (F.D.C.H).

54 Brownlie. 2003. 210. & Dycus. 1998

55 Restatement of the Law, Third, Foreign Relations Law of the United States , text disponible a: www.kentlaw.edu/faculty/bbrown/classes/IntlLawFall2007/CourseDocs/RestatementSources.doc

“. International agreement as source of law. An international agreement creates obligations binding between the parties under international law. See § 321. Ordinarily, an agreement between states is a source of law only in the sense that a private contract may be said to make law for the parties under the domestic law of contracts. Multilateral agreements open to all states, however, are increasingly used for general legislation, whether to make new law, as in human rights (Introduction to Part VII), or for codifying and developing customary law, as in the Vienna Convention on the Law of Treaties. For the law of international agreements, see Part III. "International agreement" is defined in § 301(1). International agreements may contribute to customary law. See Comment i.....

See, for example, the Vienna Convention on the Law of Treaties, Introductory Note to Part III. Even such a declaration is evidence that the agreement reflects existing law in some respects, and as to these the declaration may itself be viewed as a form of state practice confirming the customary international law. Of course, states may disagree as to whether the agreement as a whole or a particular provision reflects existing law. See generally Baxter, "Treaties and Custom," 129 *Recueil des Cours* 25 (1970).

International agreements that do not purport to codify customary international law may in fact do so. International agreements may also help create customary law of general applicability. Comment i. In *North Sea Continental Shelf Cases*, Reporters' Note 2, at 37, the Court held that the Convention on the Continental Shelf codified the doctrine of the continental shelf as well as its basic principles, but not provisions as to which reservations were permitted".

El Restatement (Third) of the Foreign Relations Law of the United States 208-10 (1987) tracta de manera específica la successió als tractats internacionals, propietat dels Estats, arxius i deutes, reformant l'antiga *Restatement Second of the Foreign Relations Law of the United States (1965)* que també tractava aquesta matèria.

Aquesta normativa té com a objectiu bàsic esdevenir una guia sobre la successió en els tractats internacionals pels jutges i operadors jurídics dels Estats Units. *El Restatement (Third)* pretén provocar els mateixos efectes que un tractat internacional i no considera la successió com a quelcom controvertit.⁵⁶ Aquesta norma suposa en els pitjors dels casos una clara orientació als nous Estats de com serà entesa la successió dels seus Estats als tractats internacionals. Tot i que considerem que cap codi pot realment preveure futurs esdeveniments, Vagts afirma que com a mínim el *Restatement (Third)* atorga al lector, particularment a un oficial d'un nou Estat que tingui una biblioteca limitada i sense experiència en dret internacional o relacions diplomàtiques, un resum d'aquestes pràctiques.⁵⁷ Aquest cos jurídic atorgaria a aquest oficial una indicació raonable sobre la possible posició que prendrien els tribunals i ministres d'Assumptes Exteriors respecte al nou estat.⁵⁸ Considerem aquesta informació útil i relacionada amb l'objecte del present informe, especialment rellevant per recolzar la successió catalana en tractats internacionals.

56 Onuf G N. 1992:834, 835,

57 Vagts. 1993. 11

58 Ibidem.

CATALUNYA INDEPENDENT EN EL SI DE LA UNIÓ EUROPEA

4 EL CAMÍ CAP A L'AMPLIACIÓ

4 - EL CAMI CAP A L'AMPLIACIÓ

Tal i com hem pogut comprovar l'excelsionisme pragmàtic és una pràctica habitual en dret internacional públic i ha esdevingut una de les seves crítiques fonamentals. Res fa pensar emperò que aquest pragmatisme s'escapi a la Unió Europea (cas Grenlàndia), i més tenint en consideració els aspectes fonamentals que s'hauran de sospesar en el moment de regular l'ampliació interna.

Un d'aquests aspectes bàsics en litigi seran els drets individuals fonamentals ja adquirits per milions de ciutadans de la Unió Europea. Negar una solució satisfactòria a un procés d'ampliació interna podria minvar drets fonamentals que els ciutadans de la resta de la Unió gaudeixen a Catalunya i que els catalans gaudim a Catalunya i a la resta de la Unió, com ara la llibertat de moviment de persones, béns, capitals i serveis, el dret de vot en les eleccions municipals i europees o els drets i obligacions derivats de la pertinença a la Unió Econòmica i Monetària, o de la pertinença en el mercat interior europeu.

Hem de tenir en consideració que la comunitat internacional no només està interessada a mantenir la cobertura territorial dels tractats multilaterals amb independència dels esdeveniments successoris, sinó també en les persones naturals i jurídiques afectades per la llei dels tractats multilaterals.⁵⁹

Partim de la premissa fonamental que Espanya sense Catalunya no és la successora automàtica de l'actual Regne d'Espanya a nivell internacional, ja que aquestes successions sempre són negociades. Els casos de la Unió Soviètica, Txecoslovàquia o l'ex-Iugoslàvia són bons exemples de successió automàtica.

Catalunya, previ al moment de la seva secessió, ha de facilitar el camí cap a l'ampliació interna. Els documents fundacionals (declaració d'independència, Constitució) són transcendents per tal de facilitar l'ampliació interna de Catalunya dins de la Unió Europea. Tota la "nova" normativa catalana ha de fer menció expressa a la voluntat de Catalunya de succeir en la Unió Europea a l'Estat Espanyol i a la vigència de la legislació europea a l'Estat català, assumint des d'un bon començament la supremacia del dret de la Unió. Catalunya,

59 Beemelmans, H. 1997. 1

assumirà totes les obligacions econòmiques que es derivin de l'acte de successió i demostrarà la seva voluntat ferma de mantenir l'estabilitat en les relacions internacionals i el respecte als drets fonamentals.

Des del mateix moment de la secessió Catalunya es sotmet a la Cort d'arbitratge europea que determinarà deutes, drets, i repartiment de la proporcionalitat entres les diferents entitats territorials que succeeixen l'actual Regne d'Espanya. En aquest sentit, destaquem l'experiència de la *Comissió d'arbitratge de la Conférence Européenne* per a l'antiga Iugoslàvia. Com ja hem afirmat anteriorment seran els organismes internacionals en base a la successió dels fets qui determinaran si la secessió catalana i d'altres que es puguin produir suposen el desmembrament de l'Estat espanyol, o si per el contrari hi ha un o més successors.

En aquest sentit són molt oportunes les apreciacions de Larsson quan afirma que: “aquells que esperaven que la Unió Europea es comprimiria de 30 Estats en 10 en un període de 20 anys, es poden arribar a sorprendre quan trobin mes de 60 Estats”⁶⁰. L'autor arriba a aquesta conclusió després d'analitzar el major rol que van adquirint els governs de les entitats “sub-nacionals” o “regionals” en el si de la Unió Europea. El Tractat de Maastricht atorgava de manera explícita als ens sub-estats un nou rol, molt més pronunciat en el procés d'integració europeu. La creació del Comitè de les Regions (CoR) va ser entès com una manifestació important en aquest mateix sentit.⁶¹ L'autor continua destacant:

“és important recordar que el fet d'atorgar poders als ens sub-estats en molts països no ha estat conseqüència de les demandes formulades pels Estats a nivell europeu, sinó que ha estat una manera de traslladar els problemes domèstics de legitimació d'alguns Estats. En definitiva, el desenvolupament (polític) nacional i europeu ha generat noves demandes dels nivells intermedis de govern en l'organització i les estructures creades per facilitar la interacció entre els Estats i les institucions europees”.⁶²

La realitat jurídica i política europea s'ha anat transformant com a conseqüència de les nacions sense Estat i la necessitat de situar aquestes realitats polítiques a l'elenc jurídic europeu. Tal i com demostra aquesta evolució jurídica i política, la Unió Europea s'adapta a la realitat que afronta, en ocasions en contra dels interessos dels Estats. En base a l'experiència ja constatada, el més adient és pensar que la Unió també atorgarà una solució satisfactòria als processos d'autodeterminació que afectin els Estats membres, és a dir, establirà un nou estadi en l'atorgament de sobirania als nous ens polítics que apareguin adaptant-se a la nova situació de fet. Si com diu Larsson, de l'actual Unió Europea n'esdevenen 60 membres, està en joc l'existència de la mateixa Unió Europea. L'autor assenyala que allò realment destacable no és la mera existència de diferents tipus d'estructures polítiques intermediàries als Estats, sinó la seva absoluta proliferació.⁶³

60 Larsson, T (1993)

61 Ibidem

62 Ibidem

63 Larsson, T (1993) 3. L'autor a més de destacar els casos d'Espanya, Regne Unit i Belgica, analitza la proliferació de Sub-Governments a Finlàndia, França i Dinamarca. El cas Belga demostra com l'evolució del nivell intermig de govern pot alterar-se tant vertical com horitzontalment. Veure, Gardner & Abad (2009) centrat en la comparació dels nivells intermitjos a Estats Units i Espanya.

CATALUNYA INDEPENDENT EN EL SI DE LA UNIÓ EUROPEA

5 CONCLUSIÓ

5 - CONCLUSIÓ

Tal i com afirma Detlev Vagts, un dels principals problemes amb què es poden trobar els nous Estats d'Espanya i Catalunya és detallar com participaran i amb quin poder de decisió en les institucions comunitàries, primordialment al Consell de la Unió Europea, al Parlament i a la Comissió. Aquests processos estan bàsicament detallats als articles 223, 238 i 244 de la versió consolidada del Tractat de Funcionament de la Unió Europea. Després de la reunificació, Alemanya va haver d'esperar una reforma per tal de regularitzar els seus nombres⁶⁴. Catalunya i Espanya hauran de restablir aquestes xifres, on entenem que la Cort d'arbitratge podria desenvolupar un rol fonamental.

Catalunya compta amb el dret internacional consuetudinari, la necessitat de manteniment d'estabilitat en el si de la Unió Europea, a més dels drets fonamentals de les persones i la democràcia com a principals aliats de la seva successió a la Unió Europea. Tal i com es demostra en aquest informe al davant d'una situació d'anomia i en base a l'aplicació del dret consuetudinari internacional, tot fa pensar que la Unió Europea establirà mecanismes jurídics *ex-nunc* per tal de juridificar les noves realitats jurídiques que afrontarà, entre elles els fenòmens d'ampliació interna.

Aquestes solucions pragmàtiques són necessàries ja que transcendeixen el sentit identitari europeu i poden minvar la pròpia existència de la Unió. La secessió catalana provocarà que com a mínim dos nous Estats apareguin, i ambdós Estats poden succeir l'actual Estat espanyol a la Unió. Negar la possibilitat de successió és negar en qualsevol cas aquesta possibilitat a tots els potencials successors.

64 Carta de Detlev Vagts a l'autor en data de 25 de novembre de 2008.

CATALUNYA INDEPENDENT EN EL SI DE LA UNIÓ EUROPEA

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA

Ackerman, B. 1993: *We The People Foundations*. Cambridge (MA) Belknap Press of Harvard University Press.

Beemelmans, H. 1997: "State Succession in International Law: Remarks on Recent Theory and Statepraxis", *Boston University International Law Journal*, Vol.15. 71.

Blum, 1993: "UN Membership of the Former Yugoslavia- Reply", *The American Journal of International Law*, Vol. 87. 248.

Brownie, I. 2003: *Principles of Public International Law*. Oxford. *Oxford University Press*.

Bühler, K.G. 2001: *State Succession and Membership in International Organizations, Legal Theory versus Political Pragmatism*. The Hague (The Netherlands). Kluwer Law International.

Crawford, J. 1976: *The Creation of States in International Law*, disponible a <http://fds.oup.com/www.oup.co.uk/pdf/0-19-826002-4.pdf>

Criddle, E.J. 2004: "The Vienna Convention on the Law of Treaties in U.S. Treaty Interpretation", *Virginia Journal of International Law*, Vol. 44, n.2.

Curtin D & Dekker I: 1999: "The EU as a 'Layered' International Organization: Institutional Unity in Disguise", in Paul Craig and Gráinne de Búrca (Eds), *The Evolution of EU Law*, Oxford, *Oxford University Press*.

Dycus, S. 1998: "Quebec independence and United States Security: a Question of Continuing Rights and Duties" in Symposium- Law and Civil Society: Part V: Subfederal interactions between the United States and Canada, *Arizona Journal of International and Comparative Law*, Vol.15. 187.

Happold, M. 2000: "Independence" in or out of Europe? An Independent Scotland and the European Union" *International and Comparative Law Quarterly*, Vol. 49, pp. 15-34.

Hyppia, R. 1997: "An independent Quebec in NORAD and NATO: A Long and Winding Road?" *AM. REV Canadian Studies*. Vol. 105, 121.

Klabbers, J. 1998: "Presumptive Personality: The European Union in International Law" in Martin Koskeniemi (Ed), *International Law Aspects of the European Union*, The Hague (The Netherlands), *Martinus Nijhoff Publishers*.

Larsson, T. 2000: "*The Internal Enlargement of the European Union and the Surplus of the Intermediate Level of Government*". *EIPASCOPE 2000(2)*, 1-9.

Lloyd, D. 1996: "Succession, Secession, and State Membership in the United Nations", *N.Y.U J, int' L. & Pol.* 26. 761-794.

Malenovsky, J.1993. 'Problèmes Juridiques Liés à la Partition de la Tchécoslovaquie', 39 *AFDI* 305.

Marcoff M. G. 1969: *Accession a l'Independence et Succession d' États aux Traités Internationaux*, Fribourg (Suïssa), *Éditions Universitaires Fribourg Suisse*.

Mrak, M. 1999. *Succession of States*, Dordrecht, (The Netherlands) *Martinus Nijhoff Publishers*.

O'Connell D.P. 1991: "*State Succession in Municipal Law and International Law, Internal Relations*", in Shaw 1991, 199-206.

Onuf G N.1992: "Receuil des Courts de l' Academie de Droit international de la Haye" *American Journal of International Law*, Vol. 86. 834.

Polakiewicz, J. 1999: *Treaty-Making in the Council of Europe*, Strasburg, *Council of Europe*.

Shaw N.M. 2003: *International Law*. Cambridge. *Cambridge University Press*.

Vagts, D.F. 1993: "The Codifiers' View", *Virginia Journal of International Law*, Vol. 33. 275.

Williams Paul & Harris Jennifer. 2001: "State Succession to Debts and Assets: The Modern Law and Policy", *Harvard International Law Journal*, Vol. 42. 355.

